

Direktione

n 2024-

02-15

Slutrapport av handlingsplan tillsammans för psykisk hälsa

Förslag till beslut

1. Direktionen för Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje beslutar att godkänna förvaltningens slutrapportering av förvaltningsgemensam handlingsplan tillsammans för psykisk hälsa.
2. Direktionen för Kommunalförbundet sjukvård och omsorg i Norrtälje beslutar att ge förvaltningen i uppdrag att under 2024 återkomma med rapportering från extern utvärdering av arbetet med handlingsplan tillsammans för psykisk hälsa.
3. Direktionen för Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje noterar informationen om status avseende det strategiska arbetet Agenda välbefinnande.

Ulrika Lindberg
Tillförordnad förbundsdirektör

Sammanfattning

Ökad samverkan med bäring på psykisk hälsa är en viktig och prioriterad fråga i Norrtälje kommun med höga ohälsotal. I ärendet ger förvaltningen en slutrapportering av genomförandet av ett treårigt arbete med en förvaltningsgemensam

handlingsplan, Tillsammans för psykisk hälsa (2021-02-10 § 6) och en summering och status i Agenda Välbefinnande, ett strategiskt arbete med bred utgångspunkt för psykisk hälsa (2020-02-06 § 6). Deltagande förvaltningar är utöver kommunalförbundet, socialförvaltningen, barn och utbildningsförvaltningen, kultur- och fritidsförvaltningen och kommunstyrelsekontoret med avdelningen Trygg i Norrtälje kommun (TiNk.)

Av den bilagda slutrapporten framgår att arbete pågått i alla 25 processer och av dessa är femton slutförda. De 10 processer som fortsatt bedöms behöva en samordnad processledning är oftast komplexa processer som kräver omfattande processledning över tid. Arbetet i den utarbetade modellen har letts av en styrgrupp och arbetet i de olika processerna har utförts av ca 60 ambassadörer som arbetat i en eller flera processer utifrån givna aktiviteter och önskade resultat. Av slutrapporten framgår vidare i detalj arbetat med rekviderade stimulansmedel och hur dessa framför allt har gått till de tre områdena; förstärkningstjänster, kompetensutveckling för medarbetare och aktiviteter och insatser direkt till kommunens invånare. Exempel på resultat av

arbetet är ett omfattande och varierat föräldraskapsstöd, samtalsgrupp kan nu erbjudas för barn och unga som lever i familjer med psykisk ohälsa och män 70 + har deltagit i flertalet ledda samtalsgrupper utifrån ett metodmaterial i ett suicidpreventivt syfte.

Av slutrapporten framgår syfte, metod och hur det strategiska arbetet har utförts, vilka utmaningar som stötts på längs vägen men framför allt kan alla inblandade tjänstemän; dels vill säga styrgrupp, processledare och 60-talet ambassadörer, konstatera att detta sätt att arbeta förvaltningsgemensamt med en strategisk, gemensam handlingsplan och långsiktig satsning varit mycket framgångsrik i flera avseenden. Dels har det ökat samverkan mellan förvaltningarna som fått många goda synergieffekter för annat samarbete som i slutändan gynnar den enskilda. Det har även medfört att flera resultat uppnåtts och genomfört aktiviteter där samverkan varit nödvändig. En framgångsfaktor har varit den breda politiska förankringen i både direktionen och kommunfullmäktige vilket givit arbetet legitimitet. En annan har varit att samordna alla statliga stimulansmedel som kunnat rekvireras kopplat till arbetet och gemensamma beslut över förvaltningsgränserna om hur medlen bäst ska användas för att göra aktiviteter och nå de uppsatta resultaten i handlingsplanen.

Beskrivning av ärendet

Direktionen för Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje gav 2017-02-08 § 11 förvaltningen i uppdrag att utarbeta en handlingsplan inom området psykisk hälsa (dnr 2017-00002 771). Uppdraget återrapporterades till direktionen den 8 november 2017. Tidigare t.f. förbundsdirektör beslutade i maj 2019 att ge förvaltningen ett förnyat uppdrag att ta fram en handlingsplan för psykisk hälsa, mot bakgrund av tidigare beslut och utifrån ett angreppssätt som inkluderar

folkhälsoperspektivet.

Direktionen beslutade 2021-02-10 § 6 att godkänna förslaget från förvaltningen till en förvaltningsgemensam handlingsplan (Dnr: 2017-000002 771) med namnet *Tillsammans för psykisk hälsa*. Handlingsplanen syftar till att stödja ett långsiktigt och gemensamt arbete för att främja psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa.

Handlingsplanen skapades efter en gedigen kartläggning med bred involvering av olika tjänstemän från flera förvaltningar. Därefter analyserades det inkomna underlaget. Handlingsplanens aktiviteter och önskade resultat är därefter gemensamt framtaget i dialog mellan Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje (Kommunalförbundet) och fyra av de fem deltagande förvaltningarna. Kultur. Och fritidsförvaltningen anslöt till det gemensamma arbetet i augusti 2021 och valde då ut vilka framtagna processer, aktiviteter och resultat som de kunde bidra i arbetet med. Genomförandeperioden för handlingsplan omfattar åren 2021–2023.

Kommunalförbundet tillsammans med Norrtälje kommun har även varit involverade i ledning och styrning av psykisk hälsa och välbefinnande genom satsningen *Agenda Välbefinnande* med Sveriges Kommuner och Regioner (SKR.) som samarbetspart. Arbetet utgår numera från kommunkoncernledningen

(KKL) och har sitt ursprung i en pilotkommunssatsning med Region Stockholm som direktionen fattat beslut om 2020-02-06 § 6.

Dessa arbeten kring psykisk hälsa - förvaltningsgemensam handlingsplan och Agenda välbefinnande utgör en del av kommunalförbundets tidigare och nuvarande verksamhetsplan. Agenda välbefinnande finns även med i kommunens föregående och nuvarande beslutade mål och budget för 2024- 2025.

Ekonomiska konsekvenser

Resurser för handlingsplanens genomförande har huvudsakligen skett inom ordinarie ram. Kommuner och regioner har under år 2021–2023 kunnat ta del av statliga stimulansmedel för insatser inom området psykisk hälsa. Norrtälje kommun och kommunalförbundet har under åren 2021–2023 rekviderat statliga stimulansmedel kopplade till uppdraget psykisk hälsa och styrgruppen har därefter gemensamt genom konsensusbeslut tagit beslut om hur de ca 22,6 miljoner kronor i ska användas mest ändamålsenligt i Norrtälje (2021 ca 7,6mn kr 2022 ca 7.7mn kr 2023 ca 7,3mn kr).

Att hantera stimulansmedlen på detta sätt har krävt en samordning, samsyn. jämkning och ett gemensamt ansvarstagande av hur fem förvaltningar tillsammans kan nyttja de statliga medlen med målet att kunna genomföra de planerade aktiviteterna för att uppnå de uppsatta resultaten man önskat uppnå.

Medlen har syftat till att stimulera såväl utvecklingsarbete med lokala handlingsplaner som att stödja insatser inom området psykisk hälsa. Medlen syftar även till att bidra till kompetensutveckling men även stärkt samverkan för personer med samsjuklighet, suicidprevention och ökad brukarmedverkan. Medlens användningsområden har beslutats av en tillsatt

förvaltningsgemensam styrgrupp med uppdrag och mandat att leda och stödja arbetet med genomförandet av handlingsplanen under genomförandeperioden. Medlen har använts till flera olika personalförstärkande resurser, till aktiviteter som vänder sig till våra kommuninvånare samt till en ökad kunskap och kompetensutveckling för medarbetare både inom förvaltningar och förvaltningsgemensamt. Av slutrapporten framgår samtliga aktiviteter, tjänster och kompetenshöjande insatser som möjliggjorts genom stimulansmedlen.

Men två exempel på aktiviteter att lyfta fram som vänder sig direkt till kommunsnes invånare är dels de ledda samtalsgrupper för män 70 + på alla tre huvudorter; Norrtälje stad, Rimbo och Hallstavik och erbjudande för barn och unga som lever med psykisk ohälsa i familjen om att delta i en grupp med tio träffar.

Effekter för sammanhållen vård och omsorg

Handlingsplanens aktiviteter har genomförts förvaltningsövergripande och i bred samverkan mellan verksamheter och utförare. Samverkan och dialog omkring gemensamma åtgärdsområden bedömts ha uppenbara positiva effekter för en sammanhållen vård och omsorg.

Barnperspektiv

Uppdraget har syftat till att främja psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa. Arbetet har i hög grad påverkat barn och unga. Den utökade samverkan, bedömts påverka barn och unga positivt på såväl kort som lång sikt. Ett exempel på detta är det utökade utbudet av föräldrastödsinsatser utan biståndsbeslut som tillhandahålls av socialtjänsten och Trygg i Norrtälje kommun. Ett annat exempel är att kommunalförbundet som en konsekvens av handlingsplanen nu som framgått tidigare erbjuder samtalsgrupper för barn och unga som har en förälder som lever med psykisk ohälsa.

Förvaltningens synpunkter

“Tillsammans” är handlingsplanens nyckelord. Samverkan är den enskilt största framgångsfaktorn för att nå önskade resultat inom de olika åtgärdsområdena i handlingsplanen, omnämnda i handlingsplanen som “processer”. Sedan handlingsplanen beslutades av direktionen i februari 2021 har följande hänt med bäring på planens genomförande:

- Arbetet med genomförandet har löpt på i enlighet med den tidsplan och prioriteringsordning som styrgruppen gemensamt beslutat om och vid behov reviderat.
- Arbetet har bedrivits i förvaltningsgemensam samverkan. Arbetet med handlingsplanen har letts av en styrgrupp med åtta avdelningschefer från alla fem deltagande förvaltningar och kommunalförbundet har haft ordförandeposten.
- Utvecklingsresurser har tillsatts inom kommunalförbundet och Norrtälje kommun med hjälp av statliga stimulansmedel. Dessa resurser har tillsammans haft i uppdrag att facilitera, samordna och stödja genomförandet av handlingsplanen. Kommunen har

Kommunalförbundet Sjukvård och Omsorg i Norrtälje

för att leda arbetet med processerna haft en processledare på 50% under hela genomförande-perioden 2021-2023 och kommunalförbundet har haft en processledare på 100% sedan augusti 2021.

- Drygt 60 ambassadörer har varit utvalda från alla fem förvaltningar med ansvar för genomförandet. Under arbetet har ambassadörer bytts ut och ca 80-talet medarbetare har varit aktiva i olika omfattning i en eller flera av processerna.
- Uppföljningsmöten har under hösten 2021 hållits med respektive kontor/- förvaltning för en genomlysning av respektive aktörs åtaganden och ansvar för åtgärdsområden. En prioriteringsordning och en tidsplan har tagits fram för samtliga åtgärdsområden. Styrgruppen har därefter gemensamt beslutat om tidsplan och prioriteringsordning av alla 25 processer.
- Arbetet har sedan skett i återkommande processmöten som initierats och dokumenterats av processledarna utifrån en gemensam mall.

- Sammanlagt omfattar handlingsplanen 25 identifierade processer och åtgärdsområden inom vilka ett utvecklingsarbete har behövt ske med invånaren i fokus. Varje process har haft identifierade aktiviteter, önskade resultat och ansvarig/a förvaltning/ar. I samtliga av de 25 processer är arbetet i gång, en process har under 2023 pausats och 15 av processerna är under genomförandeperioden det vi kallar helt slutförda.
- Slutförd kan i vår summering och slutrapport innebära ett av följande tre alternativ
  - Övergått i ordinarie linjeverksamhet och behöver inte längre samordnad processledning.
  - Aktiviteten är genomförd och resultat behöver utvärderas på sikt.
  - Aktivitet och resultat utifrån handlingsplan är uppnått.
- De 10 processer som fortsatt bedöms behöva en samordnad processledning är oftast komplexa processer som kräver omfattande processledning över tid och att arbetet följs upp regelbundet inom och mellan ansvariga förvaltningar; exempel på dessa processer är köerna till BUP, insatser för kommunens hemlösa, samordning av insatser (SIP) för vuxna individer med komplexa vårdbehov och pilotförsöket med ett psykiatrisk mobilt team
- Till grund för de 25 processerna, åtgärdsområdena, låg en kartläggning som identifierat behov och områden där utveckling behöver ske (se bilaga 3.)
- Genomförandeperioden avslutades 2023-12-31 och en slutrapport är framtagen av processledarna. I slutrapporten sammanfattas alla processers status avseende planerade aktiviteter och önskade resultat. I slutrapporten summeras alla förvaltningsgemensamma beslut styrgruppen fattat avseende användning av de statliga

stimulansmedel som rekvirerats från Stor-Stockholm och region Stockholm för ändamålet – Uppdrag psykisk hälsa. I slutrapporten framgår även processledarnas rekommendationer för det fortsatta arbetet med kvarvarande processer.

- Styrgruppen har tagit beslut om att anlita en extern utvärderare av arbetet med kartläggning, analys och genomförandet. Syftet med denna utvärdering är att samtliga frågeställningar ur analysramen besvaras med ett särskilt fokus på implementering, vägledning och stöttning. Särskild vikt kommer i denna slutprodukt läggas vid att förstå framgångsfaktorer, utmaningar och identifiera glapp som kan försvåra implementeringen. Allt med målet att ha med sig alla slutsatser för att över tid fortsätta och inte minst utveckla arbetet över förvaltningsgränserna med arbetet kring psykisk hälsa, suicidprevention och kommuninvånarnas ökade välbefinnande Syftet att lära och ta vara på alla erfarenheter av sektorsövergripande styrning för psykisk hälsa.
- Stor-Stockholm och SKR har förmedlat information om att Norrtälje kommun och Kommunalförbundet fortsatt kommer kunna ta del av riktade av statliga stimulansmedel under både 2024 och 2025.

Agenda välbefinnande

Norrtälje är en kommun med höga ohälsotal sett till andra kommuner i Stockholms län och en ökad samverkan med bäring på förbättrad psykisk hälsa är därmed en viktig och prioriterad fråga. Under 2019 arbetade Region Stockholm för att utveckla en strategi för främjande av befolkningens psykiska hälsa och välbefinnande. Målet med arbetet var att hitta en fungerande modell där framgångsrika arbetssätt identifieras och sedan kunna sprida och skala upp arbetssättet för att komma hela Stockholmsregionen till del. Norrtälje kommun och två andra kommuner i regionen fick en förfrågan om att samverka med Region Stockholm som pilotkommuner under rubriceringen "Agenda Välbefinnande, Strategi för främjande av psykisk hälsa och välbefinnande". Ett deltagande som pilotkommun bedömdes utveckla och stärka det lokala arbetet med förvaltningsgemensam handlingsplan för Norrtälje avseende psykisk hälsa. Arbetet bedömdes också ha kopplingar till regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen (RUFs) samt till Agenda 2030.

Genom pilotmedverkan som både kommunstyrelsen och direktionen beslutade om 2020-02-06 § 6, fick kommunen och kommunalförbundet 2020-2021 ett omfattande processtöd från region Stockholms hälso- och sjukvårdsförvaltning.

- Pilotkommunsmedverkan på regional nivå i Agenda Välbefinnande med region Stockholms hälso- och sjukvårdsförvaltningen avslutades vid årsskiftet 2021/2022. Norrtälje kommun var då den enda av pilotkommunerna som fullföljt sin medverkan. Arbetet med Agenda Välbefinnande har därefter skalats upp på nationell nivå med den nya samarbetsparten Sveriges Kommuner och Regioner (SKR.)

Kommunalförbundet Sjukvård och Omsorg i Norrtälje

- Arbetet med Agenda välbefinnande är väl förankrat politiskt och ett utvecklingsarbete har under hela genomförandeperioden pågått i kommunkoncernledningsgruppen (KKL) med stöd av först region Stockholm och sedan 2022 med stöd från SKR. Kommunalförbundet bidrar genom processledaren som en utvecklingsresurs till arbetet och tillsammans med kommunens processledare tillika folkhälsostateg utgör de sedan våren 2022 ett stödteam tillsammans med tjänstepersoner från SKR.
- Agenda välbefinnande fanns med i kommunens beslutade mål och budget för perioden 2023-2025 och finns nu även med i kommunens beslutade mål och budgetdokument för 2024-2026 och just nu pågår arbetet i nära samverkan med KKL för att öka ledning och styrning utifrån perspektivet ökat välbefinnande. Arbetet utgår från politikens inriktning och organiseras utifrån tre huvudinriktningar som tagits fram av KKL under 2023:

- 1. Goda förutsättningar för välbefinnande för kommunens invånare
- 2. Goda förutsättningar för välbefinnande för chefer och medarbetare
- 3. Goda förutsättningar för en framgångsrik utveckling genom stärkt gemensam ledning och styrning för ett ökat välbefinnande
- Under hösten 2023 har ett arbete påbörjats för att kommunalförbundet tillsammans med kommunen ska ta fram en utvecklingsstrategi för det fortsatta arbetet med Agenda Välbefinnande för perioden 2024-2030.
- Framtagandet av en avsiktsförklaring pågår gällande fortsatt sektorsöverskridande samverkan inom områdena psykisk hälsa, suicidprevention samt välbefinnande mellan Kommunalförbundet sjukvård och omsorg i Norrtälje och Norrtälje kommun. Ambitionen är att denna gemensamma avsiktsförklaring kan presenteras för direktionen och kommunfullmäktig under våren 2024. Denna avser bidra till att bibehålla och utveckla förmågan hos kommunalförbundet och Norrtälje kommun att tillsammans och därmed bättre möta upp våra omfattande och komplexa samhällsutmaningar inom välfärden.
- Förvaltningen har även som ambition att under 2024 under strategi Agenda välbefinnande ta fram för kommunalförbundet och Norrtälje kommun en förvaltningsgemensam handlingsplan för psykisk hälsa och suicidprevention.
- Avslutningsvis , det fortsatta arbetet som tar vid från 2024 kommer att koordineras med andra parallella utvecklingsåtgärder för synergieffekter. För att nämna de största så handlar det dels omställningen mot god och nära vård, den beslutade nya socialtjänstlagen (Framtidens socialtjänst SOU 2020:47) som träder i kraft 1 juli 2025 och förberedelser utifrån den så kallade samsjuklighetsutredningen. (Från delar till helhet

Slutsats

Av slutrapporten framgår syfte, metod och hur det strategiska arbetet har utförts, vilka utmaningar vi stött på längs vägen men framför allt kan vi alla inblandade tjänstemän; dels vill säga styrgrupp, processledare och 60-talet ambassadörer, konstatera att detta sätt att arbeta förvaltningsgemensamt med en strategisk, gemensam handlingsplan och långsiktig satsning varit mycket framgångsrik i flera avseenden. Dels har det ökat samverkan mellan förvaltningarna som fått många goda synergieffekter för annat samarbete som i slutändan gynnar den enskilda.

Det har även medfört att vi kunnat uppnå flera resultat och genomfört aktiviteter inom ramen för handlingsplan där samverkan varit nödvändig. En framgångsfaktor har varit den breda politiska förankringen i både direktionen och kommunfullmäktige vilket givit arbetet hög legitimitet. En annan har varit att vi samordnat alla statliga stimulansmedel som vi kunnat rekvirera kopplat till arbetet och tagit gemensamma beslut över förvaltningsgränserna om hur vi bäst

ska använda medlen för att göra de aktiviteter och nå de uppsatta resultaten i handlingsplanen.

Bilagor

1. Slutrapport – Tillsammans för psykisk hälsa (med 11 bilagor)
2. Handlingsplan - Tillsammans för psykisk hälsa

Beslut skickas till

Region Stockholm

(registrator.rlk@regionstockholm.se) Norrtälje

kommun (kommunstyrelsen@norrtaelje.se)